

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Вонсович В.В.

студентка,

*Науковий керівник: **Богацька Н.М.***

кандидат економічних наук, доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВНИЙ ПОКАЗНИК ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Прибутковість або як ще її називають рентабельність є однією з базових економічних категорій, вона відіграє важливу роль при визначенні фінансових результатів роботи підприємства. Проте, щоб оцінити ефективність роботи підприємства недостатньо знати лише абсолютну величину отриманого прибутку. Для правильності розрахунків, потрібно володіти інформацією щодо його прибутковості (дохідність, рентабельність). Тому доцільно проводити на підприємстві оцінку рентабельності його роботи.

Рентабельність – це відносний показник ефективності роботи підприємства, як у загальній формі обчислюється як відношення прибутку до витрат (ресурсів). Рентабельність виробництва є найефективнішим показником, який може визначити економічну картину підприємства. Цей показник здатний визначити як ефективність всього підприємства в цілому, так і ефективність його окремих напрямків виробництва [3, с. 192].

Для того, щоб краще розібратись із значенням рентабельності підприємства, застосовують велику кількість показників рентабельності. Показники рентабельності більш повно, чим прибуток, характеризують остаточні результати господарювання, тому що їх величина відображає співвідношення ефекту з вкладеним капіталом або спожитими ресурсами (табл. 1). Різноманітність варіантів рішень, що приймаються при визначенні прибутку, поточних витрат, авансованій вартості для розрахунку рентабельності обумовлюють наявність значної кількості її показників [1].

Значення показника рентабельності відіграє досить важливу роль для оцінки ефективності діяльності підприємства і, насамперед, полягає в тому що по-перше, рентабельність є результативним, тобто якісним показником діяльності підприємства, по-друге збільшення цього показника забезпечує перевагу підприємству в конкурентній боротьбі за першість в ринковій економіці, по-третє, рентабельність допомагає власникам підприємства (акціонерам і засновникам) оцінити прибутковість даного підприємства та збільшення інтересу інвесторів до нього.

Таблиця 1

Показники рентабельності підприємства

Показник	Характеристика	Формула
Рентабельність продукції	характеризує вихід прибутку в процесі реалізації продукції на одиницю витрат в основній діяльності підприємства	$R_{\text{пр}} = \frac{\text{Пр}}{\text{С}} * 100\%$, де Пр – прибуток, С – собівартість реалізованої продукції
Рентабельність реалізації	характеризує доходність основної діяльності підприємства	$R_{\text{реал.}} = \frac{\text{Пр}}{\text{В}} * 100\%$, де Пр – прибуток, В – виручка від реалізації без податків.
Рентабельність активів	служить для визначення ефективності використання капіталу, оскільки дає загальну оцінку доходності вкладеного у виробництво капіталу, як власного, так і позиченого	$R_a = \frac{\text{Пб або Чп}}{\text{Аср}} * 100\%$, де Пб або Чп – балансовий або чистий прибуток, Аср – середній розмір активів за певний період
Рентабельність поточних активів	характеризує розмір прибутку, отриманий з кожної гривні, що вкладена у поточні активи	$R_{\text{п.а.}} = \frac{\text{Пч}}{\text{Ап.ср.}} * 100\%$, де Пч – чистий прибуток, Ап.ср. – середній розмір поточних активів.
Рентабельність власного акціонерного капіталу	характеризує ефективність використання власних коштів акціонерів, розмір прибутку, що отриманий на кожну гривню вкладень акціонерів у підприємство і залишається в розпорядженні підприємства	$R_{\text{ак.к.}} = \frac{\text{Пч}}{\text{Кс}} * 100\%$, де Пч – чистий прибуток, Кс – середня величина власного капіталу за певний період

Розроблено авторами за даними [4]

Не менш важливим є і те, що динаміка рентабельності підприємства вивчається і спостерігається такими державними органами як фіскальна інспекція та міністерствами, а також фондовими біржами.

Хоч і рентабельність безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку підприємством, її не можна повністю порівнювати з абсолютною сумою прибутку, адже рентабельність – це відносний показник, який вимірюється в коефіцієнтах та відсотках.

Отже, для того, щоб успішно розвивати підприємство, необхідно приділяти значну увагу такому показнику як рентабельність підприємства. Адже саме він

допомагає оцінити правильну економічну картину підприємства та його ефективність в цілому. Не менш важливим є і використання показників рентабельності, які показують величину прибутку, отриманого підприємством на одиницю понесених витрат, вкладених ресурсів, капіталу. Тому, виходячи з вище сказаного, підприємство є рентабельним, якщо суми виручки від реалізації продукції досить не тільки для покриття витрат на виробництво та на реалізації, а й на утворення прибутку.

Список використаних джерел:

1. Гавалешко С.В. Рентабельність підприємства та шляхи його підвищення [Електронний ресурс] / С.В. Гавалешко // Економікс. – 2012. – № 10. – Режим доступу: www.rusnauka.com/10_DN_2012/Economics/10_106158.doc.htm
2. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник / [Електронний ресурс] / Є.М. Мних. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1663111641846/ekonomika/ekonomichnyi_analiz_-_mnih_yev
3. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник / С.Ф. Покропивний. – [Вид. 3-є, перероб. та доп.]. – К.: КНЕУ, 2006. – 528 с.

Домбровська С.О.

аспірантка,

Науковий керівник: Лапіна І.С.

кандидат економічних наук, доцент,

Одеський національний економічний університет

ВАРТІСТЬ КАПІТАЛУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РИНКОВУ ВАРТІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Управління капіталом підприємства здійснюється за допомогою оцінки його вартості. Концепція даної оцінки свідчить про те, що капітал як один з чинників виробництва має певну вартість, яка має вплив на рівень витрат підприємства. Концепцію вартості капіталу доречно вважати однією із базових у системі управління фінансовими ресурсами підприємства.

Підприємства потребують ресурси для фінансування поточних і довгострокових цілей фінансово-господарської діяльності. Необмежений доступ до ринку капіталу дає змогу підприємству використовувати зовнішні джерела фінансування для здійснення розширеного відтворення. Таким чином, формується загальна сума капіталу, що утворюється за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел фінансових ресурсів. Ці кошти направляються на формування виробничих ресурсів підприємства для посилення його конкурентоспроможності.

Складність фінансових рішень полягає у визначенні необхідного розміру капіталу для формування основних і оборотних активів підприємства та фондів споживання, які прямо пов'язані з вартістю власного та залученого капіталу.